

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

VO RAPPORT VAN BEVINDINGEN OV 2013

rsg de Borgen

Plaats : Leek
BRIN-nummer : 00DIJ00
Onderzoeksnummer : 193597
Datum onderzoek : 2 en 4 april 2013
Datum vaststelling : 16 mei 2013

INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 2 en 4 april 2013 een onderzoek uitgevoerd op de Nijeborg, afdeling vmbo-kbl naar de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. Het doel van dit onderzoek is om een beeld te vormen van de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling op een aantal kernindicatoren. Daarmee geldt dit onderzoek als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor voortgezet onderwijs ten minste eens in de vier jaar aflegt.

Daarnaast heeft dit onderzoek tot doel informatie te verzamelen over kwaliteitsaspecten waarover de inspectie rapporteert in het onderwijsverslag 2012-2013. Deze aspecten hebben naast de kernindicatoren betrekking op de onderwerpen waarover afspraken zijn gemaakt in het bestuursakkoord (omgaan met verschillen, opbrengstgericht werken en leraarschap) en op de wijze waarop schoolleiding en bestuur sturing geven aan behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

De bevindingen uit dit onderzoek worden gebruikt om te bezien of het bestaande basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

De inspectie heeft de kernindicatoren onderzocht op de aspecten: de opbrengsten, het onderwijsproces, de kwaliteitszorg, leraarschap en bestuurlijke kwaliteitszorg. Daarnaast zijn enkele aspecten van de wet- en regelgeving onderzocht.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd en tijdens het schoolbezoek heeft overhandigd.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal lessen de onderwijspraktijk is geobserveerd. Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met de schoolleiding en het bestuur.
- Op de school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen en docenten.

- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het Toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. In het jaarwerkplan verantwoordt de inspectie welke wettelijke aspecten zijn onderzocht. Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 zijn de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke voorschriften weergegeven. Dit wordt gevolgd door een beknopte paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het vigerende toezichtarrangement weer.

BEVINDINGEN

Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Leeropbrengsten De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1.	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.2.2.	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-k			•		
1.3.2.	De leerlingen van de opleiding vmbo-k behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			•		
1.4.2.	Bij de opleiding vmbo-k zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		1	2	3	4
5.5.	De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.		1	2	3	4
7.1.	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2.	De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3.	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen.		1	2	3	4
8.1.	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.		•		
8.2.	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.		•		
8.3.	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.4.	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1.	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2.	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.		•		
9.3.	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.		•		
9.4.	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces.		1	2	3	4
13.1.	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2.	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3.	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

Nalevingsindicatoren 2013		Onvoldoende	Voldoende
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).		•
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).		•
N4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en deze documenten bevatten de verplichte onderdelen (Eindexamenbesluit art. 31).		•

Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op afdeling vmbo-kbl van de Nijeborg te Leek is op de onderzochte onderdelen grotendeels van voldoende niveau. Met de komst van de nieuwe schoolleiding, twee jaar geleden, is het opbrengstbewustzijn binnen de school sterk toegenomen. Tevens maakt de school sinds die tijd werk van het onderwijsinhoudelijk vormgeven van de in gezamenlijkheid geformuleerde visie. De professionele ruimte en het scholingsbeleid zijn hierop toegespitst. De lessen voldoen in zijn algemeenheid aan de te verwachten basiskwaliteit. De opbrengsten zijn van een voldoende niveau.

Opbrengsten

Alle opbrengstindicatoren van de afdeling zijn - gemeten over drie jaar - voldoende, zowel de rendementen, het ce-cijfer en het verschil tussen het schoolexamen en het centraal examen is gering. De rendementen zijn niet geheel stabiel en dat leidde in het recente verleden tot een attendering van de inspectie. Op dit moment is op de opbrengstenkaart van 2013, het (eenjarig) bovenbouwrendement onvoldoende. De schoolleiding wijt een en ander onder meer aan de overdracht van leerlingen van andere scholen naar de Nijeborg en daarmee samenhangende acclimatiseringsproblemen van leerlingen.

Het onderwijsproces

Om stelseluitspraken te kunnen doen over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs is in dit onderzoek gekeken naar de kwaliteit van de basisvaardigheden van leraren alsook naar de meer zogenaamde complexe vaardigheden van leraren. Bij het laatste gaat het om de vraag of leraren in hun

didactisch handelen rekening weten te houden met verschillen tussen leerlingen. Op de afdeling vmbo-kbl van de Nijeborg beheersen de leraren de basisvaardigheden in voldoende mate. Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is op de meeste onderdelen van voldoende niveau. Er heerst op de school een veilig en prettig klimaat en de leraren leggen duidelijk uit. De lessen kenmerken zich over het algemeen ook door een herkenbare lesopbouw. De onderlinge omgang tussen docenten en leerlingen is plezierig en stimulerend.

Wel is zichtbaar dat een aantal leraren het lastig vindt leerlingen effectief voor te houden wat de gewenste leerhouding en wat acceptabel gedrag is. Dit probleem doet zich vooral voor bij de algemeen vormende vakken, inzonderheid in de bovenbouw. Hoewel de inspectie de indicator rond de actieve betrokkenheid van leerlingen op afdelingsniveau als voldoende beoordeelt, ligt hier wel een knelpunt. Leraren weten in een aantal gevallen hun leerlingen onvoldoende aan het werk te krijgen. Het beperkte arsenaal aan werkvormen is hier mede debet aan, als ook een te beperkte inhoudelijke afstemming tussen theorie- en praktijkvakken.

De school volgt de ontwikkeling en vorderingen van de leerlingen met een set van genormeerde toetsen. Er is nauwelijks sprake van lesuitval of ongeoorloofd verzuim. De inspectie is daarnaast positief over de continuïteit die de leerlingen in de onderbouw geboden wordt, door een groot aantal lesuren te laten verzorgen door de mentor van een groep. De leerlingen hebben baat bij deze structuur en duidelijkheid. Ook de structurele leerlingbesprekingen functioneren goed in de school.

Wel maakt de inspectie kritische kanttekeningen bij de systematiek van de zorg, als het gaat om het bepalen van de zorgbehoefte van leerlingen en het evalueren van de effecten van de zorg. Voor leerlingen met een indicatie zijn de wettelijk verplichte handelingsplannen aanwezig, hierin wordt ook melding gemaakt van de aanpak voor deze leerlingen. Een analyse van het specifieke profiel van de leerling, inclusief de leerachterstanden, ontbreekt echter. Voor de niet-geïndiceerde leerlingen ontbreekt eveneens een analyse van de zorgbehoefte en een doelgerichte aanpak, bijvoorbeeld in een compact groepsoverzicht per klas. De bovenbouw vraagt hierin nog om een extra investering, hier is nog te weinig structuur in de geboden zorg. Door de doelen concreter en meetbaar te formuleren, wordt het mogelijk de effecten van de zorg te evalueren.

De school heeft de tekortkomingen zelf ook geconstateerd en een ontwikkelagenda voor de zorg opgesteld.

De meer complexe vaardigheden beheersen de leraren nog in onvoldoende mate.

De niveauverschillen in de klassen zijn vaak relatief groot, zeker in de dakpanklassen in de onderbouw. Het is van belang leerlingen op hun eigen niveau uit te dagen. De lessen zijn nu overwegend klassikaal van aard, afstemming op verschillen in de instructiefase of de verwerkingsfase heeft de inspectie weinig waargenomen. Hierbij past de aantekening dat de school hier zelf ook een leemte in de lespraktijk heeft vastgesteld. Daarom is één van de speerpunten van het scholingsbeleid dit schooljaar 'Recht doen aan verschillen'. Het is de bedoeling dat alle leraren hieraan deelnemen.

De kwaliteitszorg en sturing op leraarschap

Voor het onderwijsverslag is gekeken naar de wijze waarop schoolleiding en bestuur sturen op de kwaliteit van het onderwijs en van de leraren. Dit komt allereerst naar voren uit de beoordeling van de kwaliteitszorg op de Nijeborg, afdeling vmbo-kbl.

De schoolleiding werkt systematisch aan het evalueren van de opbrengsten en van het onderwijsproces. Opvallend is hierbij dat de directie in betrekkelijk korte tijd ook de leraren van het belang van opbrengsten heeft weten te doordringen en ook het systeem van opbrengstenbeoordeling aan hen heeft duidelijk gemaakt. Tijdens de gesprekken bleek dit thema een levendig gespreksonderwerp te zijn in de school. Ook werd duidelijk dat de directie een helder beeld heeft van de oorzaken van de kwetsbaarheid van onder- en bovenbouwrendement.

Het onderwijs is een klein jaar geleden indringend doorgelicht met een op bestuursniveau geëntameerde audit. Het is de bedoeling dat dit type audit, dat uitgaat van het inspectiekader, een regelmatig terugkerend element is. De aanbevelingen van de auditcommissie zijn verwerkt in een vestigingsjaarplan dat planmatig is opgezet. De HRM-cyclus voorziet in een systeem van 360-graden feedback, zodat directie en leraren periodiek een goed zicht krijgen op het eigen pedagogisch-didactisch functioneren. Al met al is sprake van een systematische opbouw van de kwaliteitszorg. De ervaring van de leraren is dat de schoolleiding duidelijk stuurt op kwaliteitsverbetering. De huidige schoolleiding zorgt ervoor dat ingezet beleid wordt doorgezet en dat de betrokkenheid van het personeel bij kwaliteitsbeleid gegarandeerd is. Gezien de knelpunten die zich voordoen rond de actieve betrokkenheid van leerlingen, beoordeelt de inspectie de borging van de onderwijskwaliteit nog als onvoldoende.

In het onderzoek is verder gekeken in hoeverre de schoolleiding de voorwaarden creëert waaronder de leraren optimaal hun werk kunnen doen en zich kunnen ontwikkelen (professionele ruimte), en in hoeverre de leraren die ruimte ook benutten. Daarbij valt het volgende op: in gezamenlijkheid is de visie van de school geformuleerd in een zestal uitgangspunten. Naar aanleiding van deze punten zijn prioriteiten aangebracht, hetgeen geresulteerd heeft in een generiek scholingsprogramma. Dit programma is in het vigerende schooljaar gericht op omgaan met verschillen, het mentoraat en het gebruik van de Keiwijzer.

Daarnaast krijgen leraren, indien nodig, de beschikking over coaching en begeleiding. Leraren die voor hun vak of in het kader van hun persoonlijke ontwikkeling met voorstellen komen voor studie of applicatietrainingen worden, waar mogelijk, gefaciliteerd. Op bestuursniveau functioneren leraren in diverse verbanden en werkgroepen die tot doel hebben de ontwikkeling van vakinhouden vorm te geven.

De inspectie heeft tenslotte gekeken naar de aansturing en borging van de kwaliteit van het onderwijs op bestuursniveau. Zij heeft haar bevindingen mondeling teruggekoppeld tijdens het onderzoek. Deze bevindingen gebruikt de inspectie om op stelselniveau uitspraken te doen over de bijdrage van de besturen van de instellingen aan de kwaliteitsverbetering en-borging.

TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op de Nijeborg, afdeling vmbo-kbl op de meeste onderzochte onderdelen op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden een beperkt aantal tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

